

Antonio Mestre: “M’espanta tremendament l’ascens del nacionalisme espanyol als barris populars”

Antonio Mestre (Getafe, 1979) va créixer en un barri popular de Fuenlabrada i avui compagina el periodisme reflexiu i d'investigació a 'La Marea' amb aparicions en tertúlies televisives. Tot i el contrast, explica que són feines "complementàries". L'una li permet escriure anàlisis amb profunditat; l'altra li proporciona impacte mediàtic i li paga les factures. Els seus orígens de classe li han marcat la forma de veure i explicar la realitat. Parla de la classe obrera des de la classe obrera, cosa poc habitual als mitjans.

Text: Homera Rosetti / Fotos: Ivan Giménez

Tu coordines un blog a 'La Marea', ['Apuntes de clase'](#), que diu estar dirigit “a la classe obrera”. En quina mesura té sentit avui parlar-li a la classe obrera en un moment en què es nega la seva existència?

Al principi, el blog 'Apuntes de clase' va sorgir precisament per donar resposta a un discurs majoritari que intentava negar l'existència de la classe treballadora o la classe obrera. Hi ha un discurs de la meritocràcia i la cultura de l'esforç que tendeix a menysprear el lloc on neixes i d'on vens: el teu origen. El discurs majoritari tendeix a dir que només importa el mèrit i l'esforç, quan és mentida, ja que influeix de manera vital l'origen, el barri d'on vens i on t'eduques. El que et passa la majoria de vegades no és per culpa teva. Hi influeix molt més la classe a la qual pertanyes.

És un repte escriure sobre un tema tan minoritari al periodisme com la classe treballadora, però sobretot és un gran repte que et llegeixin.

'La Marea' no som un mitjà majoritari, i, quan treus un suplement tan específic com aquest, que va dirigit a la gent que té consciència de classe, sabem que el públic tampoc serà majoritari. Nosaltres pretenem crear un lloc de trobada perquè la gent sàpiga que té un lloc de referència on trobar eines per poder defensar-se en el seu entorn, a la feina, amb la família, davant del discurs majoritari de la meritocràcia i la cultura de l'esforç. És un petit gra de sorra que intenta ajudar a qui ho necessiti.

I tu això ho deus haver viscut en primera persona, perquè vas créixer en un barri popular. Com influeixen els teus orígens de classe en la teva pràctica periodística?

Influeixen en tot. A tots l'entorn ens determina: el gènere, la raça i també la classe. Si jo vinc d'un barri humil, això em determina, i veig el món d'una manera determinada. Igual que tu, que ets dona, i veus el món d'una altra manera determinada que jo no puc veure. Tenim un munt de factors que determinen la nostra manera de veure la vida, d'afrontar la nostra feina i, en el periodisme, encara

més. Jo he arribat al periodisme tard. He arribat a la consciència de classe molt tard. He arribat a la política tard. He arribat molt tard a gairebé tot. Jo era un xaval de barri a qui l'únic que li interessava era el futbol, beure i les noies. Era mal estudiant i només volia divertir-me. Potser això també m'ha ajudat a veure com em determinaven els meus orígens. El que em passava no era perquè era ximple; tenia unes traves pel lloc on havia nascut. I això m'ha determinat tota la meua vida.

En quin moment te n'adones?

Va ser després de llegir certs autors, primer des d'un punt de vista molt superficial, i ara més profundament. I tot em va resultar familiar. Ara he llegit Pierre Bourdieu i ho he entès. Però jo no vaig arribar a comprendre el capital social o el capital cultural primer llegint Bourdieu i després analitzant la vida. A mi ja em passava allò que deia Bourdieu. Quan parlo sobre el feminisme amb companyes, m'adono que és el mateix. Quan llegeixen sobre feminisme, veuen que tot el que els passa és per un sistema que les oprimeix. A mi, igual. Tot el que m'havia passat era part d'un sistema que m'havia determinat.

“Quan no et posicionen, quan no et mulles o jugues a no molestar, en el fons, t'estàs posicionant”

I, un cop despertada la consciència, quines contradiccions ens podem trobar en intentar compaginar un periodisme rigorós amb el compromís amb unes idees?

Primer cal reconèixer que el periodisme objectiu no existeix. Després, reconèixer que els que fem periodisme tenim un compromís concret, el que sigui. Uns el tenim amb la classe treballadora, amb l'esquerra, i altres el tenen amb les elits; el que passa és que no ho diuen. Quan no et posicionen, quan no et mulles o jugues a no molestar, en el fons, t'estàs posicionant. Jo em vaig acostar al periodisme per intentar donar veu a persones que no en tenien. Jo era documentalista en mitjans de comunicació, i veia com funcionava tot. I des d'allà vaig decidir estudiar periodisme i fer-me periodista. El periodisme és subjectiu des del moment en què decideixes què explicar o què no, a qui donar veu o a qui no donar-ne. Una vegada assumit això, després queda ser honest i rigorós amb els fets, i fer una feina com qualsevol altre. A mi pot no agradar-me una realitat des de la meua manera de pensar, però no pots deixar d'explicar o ocultar uns fets per no afectar el teu punt de vista. Donat el lloc que tenim en els mitjans de comunicació gent com nosaltres, que en general estem una mica més apartats per aquest compromís, l'única manera que tenim de fer-nos un forat és mantenir aquest compromís però sempre sent honestos. Jo crec que és compatible.

Com a documentalista, quins elements clau hi ha per determinar que una informació és de fiar?

El procés d'investigació, que és el pas previ de qualsevol treball periodístic, serveix perquè el lector no s'hagi de fiar del que tu li estàs explicant només perquè li ho estàs explicant tu. Si el lector dubta de la meua opinió o de la meua anàlisi, amb les referències que hi faig podrà contrastar la informació. Però també és molt important tenir temps per fer-ho. Fa poc li vaig demanar al meu coordinadora a 'La Marea' que em deixés dos dies per fer la meua crònica de la moció de censura. Perquè en aquest temps podria reflexionar, documentar-me i fer un treball diferent amb una mica més d'anàlisi i de profunditat, i això em permetria agafar una mica més de distància respecte als fets. Baixar una mica l'escuma t'ajuda també a plantejar-te uns punts de vista una mica més rigorosos. Tot hi influeix. El que passa és que no sempre tens el temps i la capacitat per fer tot això. Jo tinc la sort que em deixen.

“Si puc col·locar el missatge de la classe treballadora i denunciar la mentida de la cultura de l'esforç en 'prime time', ho aprofito”

D'una banda, fas periodisme d'investigació a 'La Marea' i, de l'altra, participes en tertúlies de La Sexta. Com vius aquest contrast tan gran? Perquè els 10 minuts que apareixes a la televisió tenen molt més impacte que un treball de mesos d'investigació.

És difícil de compaginar, perquè has de saber molt bé quins són els fòrums, els públics, els discursos per a cada circumstància. A mi tota la feina a 'La Marea' em serveix molt per, després, anar a la televisió coneixent tots els temes amb més profunditat. Però el que jo puc dir a la televisió no té res a veure amb el que jo puc escriure amb tranquil·litat. He d'assumir que són públics i mitjans diferents i que la manera de comunicar també és completament diferent, però que és molt, molt necessària i és molt vàlida, i, a més, també em dona menjar. Lamentablement, la televisió paga molt millor que qualsevol altre mitjà. Sense la televisió, jo no podria escriure dos articles setmanals a 'La Marea', tal com està la professió, sent autònom i cobrant a peça. A més, arribo a un altre públic al qual no arribaria d'una altra manera. A mi, com a periodista de 'La Marea', em coneixien sobretot a les xarxes socials i la gent jove. Ara que surto a la televisió, em para gent gran al carrer, jubilats, que m'agraeixen el que dic. És una altra manera de fer la teva feina i defensar un discurs en un altre mitjà que arriba a moltíssimes més persones. Un article al blog 'Apuntes de clase' te'l llegiran com a molt dues mil o tres mil persones, però amb un minut a la televisió arribes a dos milions de persones. Si jo puc ficar el missatge de la classe treballadora i denunciar la mentida de la cultura de l'esforç en 'prime time', doncs ho aprofito.

A La Sexta t'han censurat alguna vegada?

Censura, no. Tots podem intuir que, si dius determinades coses, ja no hi tornes. Hi ha coses que en una ràdio comunitària pots dir però que a la televisió has de modular i dir-ho d'una altra manera. Això és adequar el missatge, i l'adequació és part de la comunicació. De totes maneres, jo he arribat a defensar el dret al tiranicidi a la televisió. Però has de tenir molta cura amb el que dius i estructurar bé el missatge per no acabar a l'Audiència Nacional. La televisió és molt traïdora.

Pablo Iglesias també va aprofitar molt bé les seves aparicions en tertúlies a la televisió. La irrupció de Podem és una bona o una mala notícia per a la classe treballadora?

No t'ho sabria dir. En el seu moment, va ser una necessitat, o almenys van trobar l'espectre per sorgir. Però no et sabria afirmar amb rotunditat si va ser una bona o una mala notícia. Al final s'ha acabat adaptant a un discurs socialdemòcrata, encara que en el moment que va sorgir va aconseguir aturar una deriva que portava IU. Ara, en la conjuntura actual, no han estat molt bona notícia. Però no sé si és responsabilitat seva. També hi ha hagut altres moviments tectònics en la política nacional i europea que han fet que tot salti pels aires perjudicant la classe treballadora de manera rotunda. Podem en el seu moment va ser necessari, ha fet bé les coses durant algun temps, però ha comès errors terribles i no sé si és bo o és dolent, només sé que de moment no ha estat favorable per a la classe treballadora perquè no ha aconseguit millorar les seves condicions materials de vida. I això és indubtable.

“El que té Ciutadans és sociopatia liberal, darwinisme social, campi qui pugui; això és nociu i tòxic”

I Pedro Sánchez? El seu Govern és una bona notícia per als drets de les treballadores i dels treballadors?

De Pedro Sánchez ningú n'espera que millori de forma substancial res. No creu en el proteccionisme de la classe treballadora. És un socioliberal que considera que l'economia de mercat és un bé suprem que no cal tocar. Que el liberalisme afavoreix l'economia i que no cal millorar la protecció dels treballadors. Jo sóc molt nihilista en aquest sentit i no crec que millorin de forma substancial les condicions de la classe treballadora. Jo crec que els drets perduts de la classe treballadora des de l'any 2007 no es recuperaran. Crec que podrem aconseguir alguna millora, però que mai arribarà als nivells anteriors a la crisi. Almenys a curt o mitjà termini. La classe treballadora ha perdut la força dels sindicats, que és l'única que tenia. Els sindicats segueixen perduts en els centres de treball tradicionals, no tenen cap capacitat per donar una sortida a aquest nou proletariat del sector de serveis, a la majoria de la classe treballadora. Jo sóc molt, molt pessimista i ara mateix em conformaria que no empitjessin les coses.

Aleshores, l'única bona notícia després de la moció de censura és el previsible fre a l'avanç electoral de Ciutadans?

Sí, per ara s'ha aturat el cop que s'acostava. El que ha passat després de la moció de censura és molt perjudicial per a Ciutadans i per a Albert Rivera, i d'això se n'haurien de congratular totes les persones que es consideren defensores de la classe treballadora, o directament d'esquerres. Perquè el que venia era molt fotut. Dins el PP encara queden reminiscències de democràcia cristiana, que, encara que sigui per caritat, conserva certs indicis de protecció. El que té Ciutadans és sociopatia liberal, és darwinisme social, és campí qui pugui, i això és nociu i tòxic. El pitjor. De vegades puc semblar alarmista, però és que seria demolidor que arribessin al Govern. L'esquerra ha d'assumir que està en una situació de minoria, feble, que el seu discurs no és majoritari. No té preeminència ni tan sols en els sectors de classe treballadora a qui intenta defensar, i als quals els pot semblar més desitjable un discurs com el de Ciutadans. Cal atrinxerar fins que això passi.

A qui et refereixes quan parles de l'esquerra?

A tot el que està a l'esquerra del partit socialista, però no només en l'àmbit parlamentari. Moviments socials, periodistes també, associacions veïnals, els sindicats. La massa social que de veritat defensa els drets dels treballadors per sobre de qualsevol discrepància nacional, com pot passar entre l'esquerra 'mesetària' i la catalana.

"Al meu barri, a Fuenlabrada, hi ha moltes banderes espanyoles, i no són feixistes"

Com es veuen des de l'altiplà les diferències entre l'esquerra espanyola i la catalana? Ciutadans és l'enemic comú?

Hi ha moltes discrepàncies, però en el que és substancial defensen els mateixos o, almenys, això és el que hauria de ser. Perquè, quan es planteja l'eix nacional, de vegades no ens adonem que la victòria de Ciutadans a escala estatal també afectaria molt Catalunya. Seria demolidor per a tothom. Caldria veure quines són les dialèctiques polítiques que afavoreixen un fenomen com el de Ciutadans, i intentar d'alguna manera minimitzar-lo. Quan jo parlo d'això a Catalunya, no s'entén. És fotut, però és així. L'eix nacional enriqueix d'una manera brutal Ciutadans a Espanya. Al meu barri, a Fuenlabrada, hi ha moltes banderes espanyoles i no són feixistes. Fuenlabrada és una ciutat dormitori, obrera, d'immigrants extremenys i andalusos sobretot, a 20 quilòmetres de Madrid, on sempre ha governat el PSOE. I això passa, encara que a mi no m'agradi veure-ho. Com més s'alimenta la dialèctica d'enfrontament entre Espanya i Catalunya, més creix això. Jo ho veig cada dia, i en barris com el que jo visc no es comprèn el que passa a Catalunya. Igual que se li atribueix a l'esquerra espanyola que no es comprèn el que passa a Catalunya, tampoc es comprèn a Catalunya

el que passa als barris obrers com el meu. Als barris obrers d'Espanya es posen les banderes espanyoles i no s'accepta la independència de Catalunya. I, fins que no canviï això, continuar apel·lant a l'eix nacional és alimentar d'una forma exacerbada el nacionalisme espanyol. I això afavoreix Ciutadans. I a mi això no m'agrada.

Has passat temps aquests últims mesos a Catalunya i has informat de la repressió de l'1 d'octubre. També trobaries incomprensió del que havies vist aquí a la teva tornada a Fuenlabrada...

Quan jo vaig arribar aquí l'1 d'octubre, vaig veure les càrregues policials i vaig explicar el que vaig veure. També vaig veure que la Diada no era una manifestació burgesa, sinó totalment transversal. Però hi ha un rebuig frontal des de la gent de barri perquè el que passa a Catalunya es considera majoritàriament una revolta de rics. Es considera que és fruit de la insolidaritat i que l'únic que els catalans volen són més diners. Combatre això, amb els mitjans majoritaris que hi ha a Madrid, on no hi ha gaire espai per a la pluralitat i el discurs és fonamentalment "frontista", és molt difícil. Explicar que l'únic que volia la gent aquí l'1 d'octubre era votar pacíficament i que no hi havia cap cop d'Estat no s'entén. Ràpidament et col·loquen en el lloc d'un dels dos bàndols. Jo tinc la sort de veure com a Catalunya se'm considera un nacionalista espanyol i com a Madrid se'm considera el ximple útil de l'independentisme. És molt difícil matisar quan es polaritza tant la situació. Tu pots intentar analitzar la situació des d'un punt de vista periodístic i de classe, i acceptant un dret bàsic com el d'autodeterminació. Però simplement mostrar aquí el que passa en els barris de Madrid, o explicar allà el que passa a Catalunya, t'allunya de qualsevol possibilitat de matís. No se't permet. Els que ho vam intentar allà hem quedat totalment exclosos del debat de Catalunya, també a la televisió. I el mateix passa aquí. M'exclouen en ambdós llocs. A més, la majoria de la gent que treballa a la televisió no viu als barris populars, i jo sí. M'espanta tremendament com els barris populars a Espanya es fan nacionalistes espanyols. I, alerta, que et pots trobar una persona nacionalista espanyola i que després vota Podem. Deixeu-me que digui que això és demolidor per als barris d'Espanya. I això, si afecta Espanya, acabarà afectant també Catalunya. Amb la confrontació, l'única cosa que s'alimenta són els grans monstres, com Ciutadans. I fan por.

"A Catalunya em consideren un nacionalista espanyol, i a Madrid, el ximple útil de l'independentisme"

Si tens una visió tan pessimista de la realitat, per què escrius?

La meua companya em diu: "Per a què insisteixes a fer caure la paret si penses que no cedirà?". I és cert que jo no crec que canviïn de manera substancial les condicions de vida de la gent, però potser sí que es poden millorar una miqueta. La classe treballadora és pragmàtica, i aquest pragmatisme l'ha de tenir en compte l'esquerra. Tu pots il·lusionar la classe treballadora, però sense millores concretes que ajudin les persones a impulsar el seu projecte de vida l'esquerra no hi té res a fer. El meu compromís és intentar que vegin que hi ha opcions i que es poden millorar una mica les condicions de vida des d'una perspectiva de la justícia social, i que no vagin cap al monstre.

Parles molt del "monstre"...

De petit, la meua obsessió era llegir sobre el feixisme. El meu primer llibre va ser 'Holocaust', de Gerald Green, que vaig comprar al carrer dels llibreters. S'hi explicava que hi havia uns periodistes del 'National Post'. Sempre es diu que no es va veure venir l'ascens del feixisme. Doncs aquests periodistes, que eren uns cinc, des dels anys vint van començar a alertar sobre el feixisme, i van rebre amenaces i atemptats. Hitler els anomenava "la cuina verinosa". Hi havia un d'ells que deia

que preferia pecar per excés que per decés. Reconeixien que potser podien semblar exagerats; però, davant la possibilitat que passés el pitjor, van continuar escrivint i denunciant. Tots cinc van morir en un camp de concentració. Ho havien encertat. Jo espero no encertar-ho mai. Però les circumstàncies que he vist els últims mesos m'han fet alertar del que succeeix. Potser sóc massa alarmista, però prefereixo pecar d'alarmista. He vist senyals d'alerta.